

[Poul Dam.]

benytte den vældig godt. Det vil jeg da også godt tro om den nuværende minister, men selv han sidder vel ikke evigt. Jeg ved godt, at den nuværende regering gør alt, hvad den kan, for at gøre det, men jeg tror ikke det lykkes, og hvad så? Så er der her en blankovksel, der giver mulighed for en hvilken som helst form for adgangsbegrænsning.

Nu er der altså også det, at en passus i bemærkningerne om, at forslaget ikke vil have økonomiske konsekvenser, der lader sig opgøre på forhånd, synes at antyde, at der er et skjult bespareelsesmoment, selv om det altså ikke kan opgøres på forhånd, hvor meget det kommer til at give.

Så kan man også lige bemærke: skal en adgangsbegrænsning egentlig legitimeres ved en paragraf i loven om gymnasieskoler og studenterkursus? Den hørte måske mere hjemme andre steder.

Jeg vil gerne indrømme, at der inden for visse studier og studieretninger de enkelte år kan være forhold, der gør, at man siger: det er uforvarsligt at acceptere alle de studerende, for vi kan simpelt hen ikke anbringe dem på laboratorierne i dag. Der er ikke plads til dem efter den kapacitet, som er udbygget. Den begrundelse kan man forstå. Men om begrundelsen skal føre til denne konklusion er straks noget helt andet. Jeg er i hvert fald ikke villig til at acceptere dette som udgangspunkt, hverken for en generel begrænsning eller for et afslag til studerende, som endeligt betyder, at de ikke kommer i gang med det studium, de ønsker sig.

Nu er de problemer, man snakker om, kun højst indirekte universitetsproblemer — eller sagt på en anden måde: universiteternes problem er et følgeproblem, en følge af at uddannelseskapaciteten er for lille på et meget stort antal af de områder, som står åbne for de unge med studentereksamen eller lignende højere uddannelse. Ved at man har de adgangsbegrænsninger, som findes på læreanstalterne, ved biblioteksskolen, sociale højskoler osv., kommer der et pres på universiteterne, som i øjeblikket er det eneste område, hvor man frit har kunnet komme ind. Derved sker der en ophobning, som gør, at problemerne føles meget akutte dér.

Det generelle problem er altså, at vor

uddannelseskapacitet er alt for lille. Vi har en principiel målsætning i samfundet, som jeg tror alle partier bekender sig til, nemlig at enhver ung skal kunne få en uddannelse, der svarer til hans evner og interesser. Dette mål er i øjeblikket kun en drøm. Der er adskillige unge i dette land, som enten må vælge en uddannelse, som hverken svarer til deres primære eller sekundære ønsker, men ligger langt længere ned i rækken, eller som overhovedet ikke kommer i gang med en uddannelse. Vi har ikke skabt det uddannelsesapparat, som virkelig kan imødekomme behovet, og det er simpelt hen en dårlig investering, for det betyder, at den arbejdskraft, som ligger i en uddannelsessøgende ungdom, bliver spildt; vi får ikke en tilstrækkelig investering i uddannelsen fremover.

Derfor bør ethvert tilfælde af større efterspørgsel efter en eller anden uddannelse, end kapaciteten kan modsvare, medføre den stik modsatte konsekvens af en adgangsbegrænsning, nemlig en hastig og energisk indsats for at forøge kapaciteten på et hvilket som helst sådant område. Jeg ved godt, at man her siger, at vi så risikerer at få en overuddannet befolkning. Jeg tror, denne frygt er falsk. Min almindelige fornemmelse er ikke, at den danske befolkning er overuddannet, tværtimod. Det, man måske frygter, er, at der er enkelte, der har en højere uddannelse, end man traditionelt knytter til den indtægt, de får, men det er nu ikke nogen større ulykke. Det vil ikke gøre noget, at folk ved mere, end de har brug for. Som hovedregel vil det være med til at give dem en bedre tilværelse og gøre dem nyttigere på den plads, hvor de står.

Hvis der overhovedet skal være tale om at gå ind for dette lovforslag, må vi i hvert fald kræve, at der er to ting, som gøres klart. Den ene er, at den eventuelle punktvisse adgangsbegrænsning kun udnyttes således, at en student får afslag på at blive optaget til et bestemt studium for et år, men at han derefter under alle omstændigheder skal optages ved det pågældende studium det følgende år, hvis han ønsker det, altså at der aldrig kan blive tale om mere end en udsættelse på et år, og denne udsættelse kunne rimeligst koncentrereres på de yngste af ansøgerne.

Det andet, vi må kræve, er en bindende